

معارفی از مکتب اهل بیت علیهم السلام

دروس اعتقادی

استاد محقق

سید جعفر سیدان

سرشناسه: سیدان، سید جعفر، ۱۳۱۳
عنوان و پدیدآوران: دروس اعتقادی / اصول عقاید به زبان ساده / جعفر سیدان
مشخصات نشر: مشهد، پیام طوس، ۱۳۹۴
مشخصات ظاهری: ۳۰۲ ص
شابک: ۹۶۴-۹۵۸۳۹-۰-۴
کتابنامه به صورت زیر نویس و همچنین X صفحه ۳۰۲
شیعه عقاید اصول ادیان الف عنوان
فرعی بررسی و تحلیل اصول عقاید به زبان ساده
۲۹۷-۹۱۲ ۱۴خ۹۸

نام کتاب: دروس اعتقادی
نویسنده: آیت الله سید جعفر سیدان
ناشر: نشر پیام طوس
چاپ و صحافی: چاپخانه بزرگ قرآن کریم
نوبت چاپ: ششم
تعداد صفحات: ۳۰۲ ص
قطع: وزیری
تاریخ چاپ: تابستان ۱۳۹۴
تیراژ: ۵۰۰۰ جلد
شابک: ۹۶۴-۹۵۸۳۹-۰-۴

تلفن مرکز پخش: ۰۹۱۵۳۰۲۷۷۸۴

فهرست مطالب

۱۳	مقدمه
۱۵	پیشگفتار
۱۷	شناخت هستی
۱۷	خودشناسی (انسان‌شناسی)

بخش اول

هستی‌شناسی (خداشناسی)

۲۲	تذکر در ارتباط با شناخت هستی
۲۵	اصول فلسفه دیالکتیک
۲۸	بررسی نظریات یاد شده
۳۳	نتیجه
۳۴	آفریدگار جهان
۳۴	برهان اول: برهان حدوث و نیاز
۴۰	برهان حدوث به بیان دیگر
۴۳	آندکی در خود بنگریم
۴۴	۱ - حس لامسه
۴۵	۲ - جهاز هاضمه
۴۸	برهان سوم: وجوب وامکان
۵۰	فطرت

۵۵	 بحث صفات
۵۶	 راههای اثبات یا نفی صفات آفریدگار
۵۶	 الف - فطرت
۵۷	 ب - تفکر در خلقت
۵۸	 ج - تبیین و تشریح مفهوم واجب الوجود
۵۹	 صفات ثبوتی
۵۹	 ۱ - آفریدگار جهان ازل و ابدی است
۵۹	 ۲ - آفریدگار جهان عالم است
۶۰	 ۳ - آفریدگار جهان قادر است
۶۱	 محال ذاتی قابل تعلّق قدرت نیست
۶۳	 ۴ - آفریدگار جهان حیّ و زنده است
۶۳	 ۵ - آفریدگار جهان عادل است
۶۶	 ۶ - خداوند غنی است
۶۶	 ۷ - خداوند مرید است
۶۷	 صفات سلبی
۶۷	 ۱ - خداوند یکتا است و شریک و شبیه ندارد و قابل تجزیه و تقسیم نیست ..
۶۸	 دلیل اوّل: فطرت
۶۸	 دلیل دوّم: برهان ترکیب
۶۹	 دلیل سوّم: برهان تمناع
۷۰	 دلیل چهارم:

۷۱	 دلیل پنجم :
۷۳	 دلیل ششم :
۷۳	 ۲ - خداوند مرکب نیست
۷۵	 اقسام توحید
۷۵	 ۱ - توحید ذاتی
۷۵	 ۲ - توحید صفاتی
۷۶	 ۳ - توحید افعالی
۷۶	 ۴ - توحید عبادی

بخش دوم

پیامبر شناسی (راه و برنامه شناسی)

۸۱	 نبوت
۸۱	 نبوت عامه
۸۱	 نبوت خاصه
۸۱	 لزوم وجود نبی
۸۳	 حسن و عقل در شناخت سعادت ناتوانند
۸۴	 نارسایی و ناتوانی مکتب‌های بشری
۸۷	 معجزه
۸۸	 کرامت
۸۸	 معجزه و سحر

۸۹	چگونه معجزه دلیل رسالت است؟
۸۹	معجزات پیامبر اسلام
۹۰	اعجاز قرآن
۹۱	وجوه اعجاز قرآن
۹۲	۱ - فصاحت و بلاغت
۹۶	۲ - بیان حقایق مهمه گوناگون
۹۷	الف : توحید و توصیف خداوند بزرگ
۹۸	ب : مسائل اجتماعی
۱۰۱	ج : اخلاقی ، عبادی ، اقتصادی و اعتقادی
۱۰۳	د : اخبار از غیب
۱۰۵	هـ - اسرار خلقت
۱۰۹	عصمت
۱۰۹	دلیل عقلی بر عصمت پیامبران
۱۱۱	دلیل نقلی بر عصمت پیامبران
۱۲۶	عصمت و عدالت
۱۲۶	خاتمیت
۱۳۰	وحی
۱۳۱	پیامبران اولوا العزم

بخش سوم

امامت

امامت.....	۱۳۵
امامت عامه.....	۱۳۵
دلیلهای عقلی بر نیاز امت اسلامی به امام.....	۱۳۶
دلیلهای نقلی بر نیاز امت اسلامی به امام.....	۱۳۸
امامت خاصه.....	۱۴۰
راههای اثبات امامت حضرت امیرالمؤمنین علیه السلام	۱۴۰
طریق اول : نص.....	۱۴۴
طریق دوم :.....	۱۵۴
طریق سوم :.....	۱۵۵
امامت سایر ائمه تا حضرت مهدی علیه السلام	۱۶۲
الف) نص.....	۱۶۲
ب) ادعای امامت همراه با کرامت.....	۱۶۴
ج) فضائل و شایستگی های آنان.....	۱۶۵
مسئله طول عمر و غیبت طولانی حضرت مهدی علیه السلام	۱۶۶
دلیل های منکرین امامت بلا فصل حضرت علی علیه السلام و پاسخ آن.....	۱۷۵
عصمت ائمه علیهم السلام	۱۸۱
شخصیت و امتیازات ائمه معصومین علیهم السلام	۱۸۴

- بخش اول : خلقت نوری ۱۸۵
- بخش دوم : امتیازات علمی ۱۸۷
- بخش سوم : قدرت ائمه علیهم السلام ۱۸۸

بخش چهارم

معادشناسی (انسان شناسی)

- معادشناسی ۱۹۳
- شناخت انسان ۱۹۳
- دلیل های عقلی بر اثبات معاد ۱۹۴
- دلیل های نقلی بر اثبات معاد ۱۹۸
- تذکراتی که اعتقاد به زندگی دیگر (معاد) را آسان می سازد ۲۰۱
- زندگی انسان بعد از مرگ ۲۰۹
- هنگام مرگ و سكرات موت ۲۱۵
- تلاش و كوشش شیطان هنگام مرگ ۲۲۰
- دیدار با پیامبر و ائمه معصومین علیهم السلام هنگام مرگ ۲۲۲
- شدت و یا آسایش هنگام مرگ ۲۲۶
- قبر و سؤال قبر و عذاب و ثواب در قبر ۲۲۹
- وجود بهشت و دوزخ در عالم برزخ ۲۳۹
- قیامت و مسائل مربوط به قیامت ۲۴۵
- زمینه تحقق قیامت ۲۴۸

۲۵۱	 معاد جسمانی
۲۵۲	 بعضی از آیات معاد جسمانی
۲۶۱	 بعضی از روایات معاد جسمانی
۲۶۹	 شبهات معاد جسمانی
۲۷۰	 شبهه آکل و مأکول :-
۲۷۱	 جواب شبهه
۲۷۵	 میزان
۲۷۹	 تقسیم نامه اعمال (تطایر الکتب)
۲۸۴	 صراط
۲۸۷	 آنچه در روز قیامت بشدت از آن سؤال می شود و دقیقا رسیدگی می شود
۲۹۰	 بهشت یا دوزخ
۲۹۵	 تناسب کیفر با عمل
۲۹۷	 پاسخ دیگر
۲۹۹	 خاتمه
۳۰۱	 فهرست منابع

مقدمه

کتابی که پیش رو دارید مجموعه مباحث اعتقادی است که در حدود سال ۱۳۶۸ شمسی در جمع دبیران دبیرستانهای استان سیستان و بلوچستان تدریس شده است که به درخواست بعضی از دوستان به صورت نوشته حاضر جمع آوری گردیده است .

و در این نوشتار از مباحث اختلافی عقائد و نقد نظریات پرهیز گردیده ؛ چرا که مقصود بیان یک سلسله عقائد شیعه به صورت مختصر و نسبتاً روان بوده ، امید است که با عنایات الهی برای سطوح مختلف مفید باشد .

ومن الله التوفيق

سید جعفر سیدان

پیشگفتار

آنچه بیش از هر چیز برای انسان در دوران زندگی اهمیت دارد شناخت واقعیت‌هایی است که در خوشبختی و تأمین سعادت انسان مؤثر است و خطرهای و بدیها را از او دور می‌سازد و به هر اندازه‌ای که در این شناخت و آگاهی پیشرفت کند به همان اندازه بهتر و بیشتر به خیر و خوشبختی خود رسیده است، بنابراین کوشش و تلاش در بررسی مسائلی که نقش مهم در سرنوشت انسان دارد و کاملاً نفی و اثبات، بود و نبود، درست و نادرست بودن آنها معنای خوشبختی و بدختی و خط مشی انسان را تغییر می‌دهد ضروری و لازم است.

آری حبّ ذات و آرزوی سعادت (که در تمام انسانها وجود دارد) اقتضا می‌کند، درباره شناخت چنین اموری بررسی و تحقیق شود، نکند جهل به آنها روزگارش را تباه و آینده‌اش را سیاه گرداند.

مسائلی که در این امر بیش از هر چیز دارای اهمیت می‌باشد به شرح زیر است:

- ۱- شناخت هستی و حدود آن.
- ۲- شناخت خود.
- ۳- شناخت راه و برنامه (راهی که به سعادت واقعی می‌انجامد و برنامه‌ای که شایسته مقام انسان باشد).

شناخت هستی

بدیهی است که جهان هستی از موجودات بسیار و گوناگون تشکیل یافته است و کوشش در جهت شناخت خواص و آثار هر دسته‌ای از آنها علم خاصی را به وجود آورده و هر یک به جای خود از ارزش والایی برخوردار است، ولی یک سلسله از مسائل هستی‌شناسی اساسی و اصولی است، تا آن جا که همیشه برای انسانها مطرح بوده و هست و تمامی شئون زندگی انسان و جهت‌گیری و سیر و حرکتش با نفی یا اثبات آنها متفاوت می‌گردد.

یکی از آن مسائل این است که آیا پدیده‌های جهان (صرف نظر از آن که ویژگیهایی، آن پدیده‌ها را به علم خاص، شیمی، فیزیک، زیست‌شناسی و مانند آن اختصاص داده است) تنها در اثر فعل و انفعال ماده به وجود آمده و غیر از ماده و فعل و انفعالات مختلف آن، حقیقت دیگری که از سنخ ماده و مادیات نیست وجود ندارد یا آن که ماده بخشی از هستی است و خود در اصل تحقق و تمامی شئونش نیازمند به حقیقتی غیر مادی می‌باشد و آن حقیقت سنخ ماده نیست و همه هستی به آن بستگی دارد.

بدیهی است پاسخ این سوال خواه مثبت، خواه منفی، نقش بسیار مهم و تعیین کننده‌ای در خط مشی و تمامی کارهای انسان ایفا می‌نماید.

* * *

خودشناسی (انسان‌شناسی)

مسئله دیگری که از اهمیت والایی برخوردار می‌باشد این است که آیا

زندگی انسان منحصر به همین زندگی دنیایی است و بعد از این زندگی ، زندگی دیگری نخواهد داشت ؟ یا آن که پس از زندگی دنیوی در جهان دیگر قرار می گیرد و همان طور که از عالم رَحِم مادر تولّد یافته و به این جهان آمده ، با مردن به جهان دیگری وارد خواهد شد نه آن که با مرگ فانی و نابود گردد ؟

و اگر چنین باشد آیا برای زندگی بعد از این زندگی ، باید برنامه ریزی کند یا خیر ؟ که این خود زمینه مسأله سوم را فراهم می سازد .

برنامه و راه شناسی

مطلب دیگری که از اهمیت اساسی برخوردار است این است که برنامه و راهی که بهترین و مطمئن ترین راه برای تأمین خوشبختی ، سعادت و کامیابی است چیست ؟ و آیا به غیر از راههای معمول و متعارفی که بسیاری از مردم به آن گونه زندگی می کنند و در نهایت هم به نتایج مختلفی می رسند ، راهی دیگر و برنامه بهتری وجود دارد یا خیر ؟

به بیان دیگر ، آنچه بیش از هر چیز در تعیین خط مشی انسان وجهت گیری های گوناگون در تمامی شئون زندگی فردی و اجتماعی وی مؤثر است و مهمتر این که به احتمال قوی با سود یا زیان نا محدود در ارتباط با انسان و برای انسان بستگی مستقیم دارد . خداشناسی (هستی شناسی) ، پیامبر و امام شناسی (راه و برنامه شناسی) ، معادشناسی (انسان شناسی) می باشد ، زیرا اگر آفریدگار دانا ، توانا و حکیمی وجود داشته باشد و آن آفریدگار ؛ پیامبرانی را برای راهنمایی بشر فرستاده و به خاطر ترویج و حفظ مکتب آنان ، جانشینانی برای آنها معین نموده و پس

از این زندگی ، زندگانی دیگری را مقرر داشته تا انسانها نتیجه تمامی کارهای خود را در آن زندگی ببینند و انسان به تمامی این مسائل بی توجه بوده و اعتنا نکند ؛ بدیهی است که به زیان بسیار گرفتار و سودهای فراوانی را از دست داده است .

پس باید در بررسی مسائل یاد شده بکوشد و از تحقیق در صحت و عدم صحت آنها غفلت ننماید و همانطور که همه می دانیم دفع ضرر احتمالی بخصوص که احتمال قوی و ضرر مهم باشد به حکم عقل ؛ لازم و ضروری است و روشن است که احتمال وجود مسائل فوق ، احتمالی است قوی ، و ضرر بی توجهی به آنها در صورتی که واقعیت داشته باشد ، ضرری بسیار مهم است بنابراین بررسی و تحقیق در مسائل فوق عقلاً لازم و واجب می باشد .

با عنایت و توجه به مطالب فوق به بررسی بخش اول ، هستی شناسی (خداشناسی) می پردازیم .

* * *